

ئەو كەسبى
رەحمى پى دىننە برى

بەرھەقۇنا
باتى ھەبەر ھىمانى سولطان ھەلى

وھەرىكەت ب دەستارى قە
تە ھىسبە ئىبراھىم دۆستى

دهسپينک

ب دهستقه ئينانا رهحما خودی ئه و نارمانجا مهزنه يا مروقی خودان باوهر ژ ههر تشتهکی دی پتر کاری بو دکهت، وئهم ئه گهر بهری خو بدینه کیتابا خودی وسونه تا پیغه مبهری سلاش لی بن، دی بینین د گهلهک جهان دا بهحسی هندهک ژ وان کار وکریاران هاتیه کرن یین مروث دشییت ب ریکا وان رهحما خودی ب دهست خو بیخت، قیجا پیتقیه ر ل سهر ههر کهسه کی بقییت بسته ژ وان کهسان یین رهحم پی دئیتنه برن، و ل روژا قیامه تی سهر فراه دبت ئه و قان کاران بکهت، یان قان سالوخته تان ل نک خو پهیدا بکهت.

وچه تا ئهم ب قان کار و سالوخته تان ئاگه هدار بیین، ووان ل نک خو پهیدا بکهین، ئهم ل قییری وان ب کورتی دی بهرچاڤ کهین.. هیشیا مه ژ خودی ئه وه ئه و مه بکهته ژ وان یین ب رهحما خودی دلشاد دبن.

وئهم دی وان ل سهر دو پشکان لیکفه کهین:

۱- ئه و کارین د قورئانی دا هاتین.

۲- ئه و کارین د سونه ته دا هاتین.

کاری نیکے باوہریا ب خودی

سہری ہر کارہ کی باش ٹوہ مروقی باوہری ب خودی ہبت، وباوہری ٹوہ مروقی نعرافی ب ہبوون وناث وصیفاتین خودی بکت، ووی ب ہر عیب وکیماسیہ کی پاقر بکت.. وہر چہندہ باوہری تشتہ کہ د دلی دا، بہلی شونوارین وی ل سہر کار وکریارین لہشی زی ناشکرا دبن.

خودایی مہزن دبیرت: ﴿ فَأَمَّا الَّذِينَ ءَامَنُوا بِاللَّهِ وَاعْتَصَمُوا بِهِ فَسَيُدْخِلُهُمْ فِي رَحْمَةٍ مِّنْهُ وَقَضَلٍ وَيَهْدِيهِمُ إِلَيْهِ صِرَاطًا مُسْتَقِيمًا ﴾ (النساء: ۱۷۵) یہ عنی: ٹوین ب گوتن وکریار باوہری ب خودی ئینای، وخب وی روناہیی ٹہ گرتی یا مہ بئینایہ خواری، پاشی ٹوہ ژ قہنجی ودلوقانیا خو دی وان کہتہ د بہہشتی دا، ودی بہری وان دہتہ ریکا راست یا سہری دکیشتہ بہہشتی.

و د ئایہ تہ کا دی دا خودایی مہزن دبیرت: ﴿ فَأَمَّا الَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ فَيُدْخِلُهُمْ رَبُّهُمْ فِي رَحْمَتِهِ ذَلِكَ هُوَ الْفَوْزُ الْمُبِينُ ﴾ (الجنات: ۳۰) یہ عنی: ہندی ٹون یین باوہری ب خودی ئینای وکاری چاک کریں، خودایی وان دی رھمی ب وان بہت، ووان کہتہ د بہہشتی دا، وسہرکہفتنا ناشکرا ٹوہ.

ژ فان ئایہ تان، وچہندہ کین دی یین وہکی وان ناشکرا دبت، کو باوہری ئینانا ب خودی ٹیک ژ کارانہ یین دبنہ ٹہ گرا ہندی خودی رھمی پی ب مروقی بہت، ووی بکتہ د بہہشتی دا.

کاریِ دووی

گوهداریا خودی و پیغمبهری وی

وئەفە ئەنجامە کە ژ ئەنجامین باوەری ئینانا ب خودی، ئەو کەسی باوەری ب خودی و پیغمبهری وی هەبت، دی گوهداریا وان کەت، د ئایەتەکا قورئانی دا خودایی مەزن د بیژت: ﴿وَأَطِيعُوا اللَّهَ وَالرَّسُولَ لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ﴾ (آل عمران: ۱۳۲) گەلی مرۆفان، هوین گوهداریا خودی و پیغمبهری بکەن، دا خودی رحمی ب ههوه بیهت.

وئاشکەرایه کو گوهداریا خودی ویا پیغمبهری ب هندی دبت، مرۆف پیگیری ب (ئەمر ونههیتن) وان بکەت، ئەو تشتی وان فەرمان پی کری مرۆف بکەت، وی وان مرۆف ژئی دایه پاش مرۆف نهکەت. مەعنا: گوهداریا مرۆفی بو خودی و پیغمبهری ژ ئەگەرین ب دەست فە ئینانا رهحمینه.

کاری سڤ

دویکەفتە و کارکنا ب قورئان

مه گۆت: گوهداریا خودی دبتە ئەگەر کو خودی رحمی ب مرۆفی بیهت، وپی نهفتیت بیژن: گوهداریا خودی ب هندی دبت مرۆف دویکەفتنا کیتابا وی بکەت، کو قورئانه، وکاری پی بکەت.. لهو د هندهک جهان دا ژ قورئانی گوهداریا خودی ب گوهداریا قورئانی هاتیبه ناڤکرن، وهکی: ﴿وَهَذَا كِتَابٌ أَنْزَلْنَاهُ

مَبَارَكٌ فَاتَّبِعُوهُ وَاتَّقُوا لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ ﴿١٥٥﴾ (الأنعام: ١٥٥) يه‌عنى: ئەف قورئانه كىتابه‌كا پىرۆزه مه ئىنايه خوارى، قىيجا هوين دوىكه‌فتنا وى بكه‌ن، و‌ت‌ه‌قوايى بكه‌ن، دا ره‌حم ب هه‌وه بىته‌ برن.
 مه‌عنا: ئىك ژ مه‌زترىن ئە‌گه‌رىن ب ده‌ست فه ئىنانا ره‌حمى ئە‌وه مرؤف دوىكه‌فتنا قورئانى بكه‌ت.

كارى جارى

گوهدانا وه‌زركنا د قورئانى دا

وكانى چاوا دوىكه‌فتن و‌كاركرنا ب قورئانى ژ ئە‌گه‌رىن ب ده‌ست فه ئىنانا ره‌حمىنه، وه‌سا گوهدانا ئايه‌تىن قورئانى وه‌زركنا د رامانىن وان ژى دا، دبته ژ ئە‌گه‌رىن ره‌حمى، چونكى گوهدانا ئايه‌تىن قورئانى دبته رىك كو مرؤف گوهداريا وان بكه‌ت، و‌كارى پى بكه‌ت..

خودايى مه‌زن دبىرت: ﴿وَإِذَا قُرِئَ الْقُرْآنُ فَاسْتَمِعُوا لَهُ وَأَنْصِتُوا لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ﴾ (الأعراف: ٢٠٤) و‌ئ‌ه‌فه فه‌رمانه‌كه خودى ل هه‌ر ئىكى دكه‌ت يى گوهد ل قورئانى ببت، دبىرتى: ئە‌گه‌ر قورئان هاته خواندن، هوين گوهى خو بدهنى و‌خو بى د‌ه‌نگبكه‌ن، دا ره‌حم ب هه‌وه بىته‌ برن، و‌ئايه‌تى ل قىرى (استماع) و‌ انصات) هه‌ردو ب كار ئىنان، چونكى يا ئىكى مه‌عنا وى ئە‌وه خو ب چو تشتان فه موژىل نه‌كه‌ن، و‌گوهى خو بدهنى، ويا دووى مه‌عنا وى ئە‌وه: ده‌مى هوين گوهى خو ددهنى بلا دلى هه‌وه يى حازر بت، وه‌زرا خو تىدا بكه‌ن، دا مفايى بو خو ژى بىنن. و‌ئ‌ه‌ف فه‌رمانه ته‌ئكىدتر لى دئىت دمى ئىمام د نقيزى دا قورئانى دخوينت، هنگى ئىكجار دقئىت گوهدارى بو بىته‌كرن.

کاري یندج کڻشانا نَسْتَعْفَارَه

د نايه ته کا قورئانی دا خودایي مهزن ل سهر نه زمانی صالح پیغه مبهری -سلاف لی بن- شه دگو هیزت، نهو دیبترته ملله تی خو: ﴿ قَالَ يٰقَوْمِ لِمَ تَسْتَعْجِلُونَ بِالسَّيِّئَةِ قَبْلَ الْحَسَنَةِ لَوْلَا تَسْتَغْفِرُونَ ۗ اللَّهُ لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ ﴾ (النمل: ۴۶) نهی ملله تی من، بوچی هوین بهری کرنا باشی لهزی د کرنا وی خرابی دا دکهن یا عهزبا خودی ب سهر ههوه دا دئینت؟ شوینا وی چهندی هوین تویه بکهن، وداخوازا ژبیرنا گونه هان بو خو ژ خودی بکهن، دا خودی ره حمی ب ههوه بیهت.

و ژ عده تی نه موودیان بوو، ملله تی صالحی، وان لهز د وان کارین خراب دا دکر، یین پیغه مبهری وان نهو ژی ددانه پاش، و ب ترانه شه دگوتن: کا پا دی بلا نهو عهزبا ب سهر مه دا بیت یا صالح گه فان پی ل مه دکهت، ئینا پیغه مبهری وان ب دلپیشه بوون شه گوته وان: بوچی هوین قی چهندی دکهن؟ وه نه کهن خودی ل ههوه ب غهزه ب بیت، ل شوینا کو هوین فان خرابیان بکهن، هوین وان باشیان بکهن یین مفایه ههوه یی دین و دنیای تییدا ههی، و نَسْتَعْفَاران بکیشن؛ دا خودی ره حمی ب ههوه بیهت، وههوه بیهته به حهشتی.

و نَسْتَعْفَار نه شه یه مروث داخوازا ستاره کرن و ژبیرنا گونه هان بو خو ژ خودی بکته، و ل گونه هیین خو لیقه بیت، وبکته دلخ خو کو نهو جاره کا دی ل وان گونه هان نه زقرته شه.

کاری شهشن

توبه کره

ونیزیک ژ ئستغفاری توبه ژی ئیک ژ وان ئەگه رانه یین رحه پی ب مرۆقی دئیته برن، وهکی د نایه ته کا قورئانی دا هاتی: ﴿وَإِذَا جَاءَكَ الَّذِينَ يُؤْمِنُونَ بِآيَاتِنَا فَقُلْ سَلَامٌ عَلَيْكُمْ كَتَبَ رَبُّكُمْ عَلَى نَفْسِهِ الرَّحْمَةَ أَنَّهُ مَنْ عَمِلَ مِنْكُمْ سُوءًا أَوْ جَهِلَةً ثُمَّ تَابَ مِنْ بَعْدِهِ وَأَصْلَحَ فَأَنَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿٥٤﴾﴾ (الأنعام: ٥٤) خودایی مهزن دبیژته پیغه مبهری خو: ئەگه ر ئەو که سین باوه ری هه ی هاتنه نک ته، تو که یفا خو ب وان بینه، و بیژتی: سلا ف ل وه بن، و مزگینی بی بده وان کو خودایی وان گه له ک یی ب رحمه، و ژ رحما وی ئەوه وی ل سه ر خو نفیسیه کو هه ر ئیک ی ژ وان ژ نه زاین خرابیه کی بکه ت، پاشی پشتی هنگی توبه بکه ت، و چاکی بی بکه ت، خودی یی گونه ه ژئیر دلۆفانه، گونه ها وی دئ ژئ به ت، و ره حمی پی به ت.

و ئەقئایه ته و گه له کین دی ژ یی وه کی وی، هندئ دگه هینن کو مرۆقی گونه هکار دقیت ژ رحما خودی بی هیفی نه بت، و بزانت کو هه ر جاره کا وی ژ دل توبه کر، و ل کاری خو لیقه بوو و په شیمان بوو، و چا کر کرن، خودی گونه هین وی ئەگه ر چه ند دمه زن ژ ی بن دئ بو وان ژئ به ت، و ره حمی پی به ت.

و توبا مرۆقی چه تا یا دورست بت، دقیت شه رتین توبی تیدا هه بن: ئیکسه ر گونه ه بیلت، و ژ کاری بوری په شیمان بیت، و بکه ته دلئ خو کو جاره کا دی ل وی گونه ه نه زفرت، و ئەگه ر چه که کی مرۆقان ل سه ر بت دقیت وی چه قی بو خودانان بزفرت.

کارِ حَقِيقَتِ

تَهَقُّوا

وتَهَقُّوا نَهْوَهُ مَرُوفٌ زُ خُودِي بترست، و خُو زُ بِي نَهْمِرِيَا وَي بدهته پاش، خودايِي مَهْرَن د نايه ته كي دا د بِيْت: ﴿ وَرَحْمَتِي وَسِعَتْ كُلَّ شَيْءٍ فَسَأَكْتُبُهَا لِلَّذِينَ يَتَّقُونَ وَيُؤْتُونَ الزَّكَاةَ وَالَّذِينَ هُمْ بِعَاقِبَتِنَا يُؤْمِنُونَ ﴾ (الأعراف: ١٥٦) رهما من هه می تشت فه گرتينه، و نهز وي بو وان دي نقيسم بين ب تهقوا بن، وزه کاتي بدن، و باوه ريي ب نايه تين من بينن.

و خُو دوير کرنا زُ گونه هان زُ ترسيِن خودي دا، و ريز گرتن بو نه مري وي، نيشانا ثيانا مرؤثيه بو خودي، نهوي د ثيانا خو دا بو خودي يي راستگو بت، دي نه مري وي ب جه نينت، و کاری ب فرمانين وي کهت، و خُو زُ وان کاران دهته پاش بين وي نهو زي دايه پاش.

کارِ هَهْشَتِ

صَهْبِرْ وَيَنْفِرْ هِي

صَهْبِرْ وَيَنْفِرْ هِي نِيك زُ مهز نترين نه گه رين ب دهست فه نينانا رهم و دلؤقانيا خودينه، و صه بري گه لهک رهنگين خو هه نه، زُ وان:

صه بر ال سهر موصيهت و نه خو شيان، خودي د بِيْت: ﴿ وَتَبْلُؤْنَكُمْ بِشَيْءٍ مِّنَ الْخَوْفِ وَالْجُوعِ وَنَقْصٍ مِّنَ الْأَمْوَالِ وَالْأَنْفُسِ وَالتَّمَرَاتِ وَبَشِّرِ الصَّابِرِينَ ﴾ (الَّذِينَ إِذَا أَصَابَتْهُمُ مُصِيبَةٌ قَالُوا إِنَّا لِلَّهِ وَإِنَّا إِلَيْهِ رَاجِعُونَ) ﴿١٥٦﴾ أُولَئِكَ عَلَيْهِمْ

صَلَوَاتُ مِّن رَّبِّهِمْ وَرَحْمَةً وَأُولَئِكَ هُمُ الْمُتَهْتَدُونَ ﴿١٥٦﴾ (البقرة: ١٥٦) يه عنى: ب هنده كى ژ ترسا ژ دوزمنى، و برسى، و كيمكرنا مالى كو هوين ب زهحهه ب دهست خو قه بينن، يان ههما ههميى بيهين، وههوه ب مرنى يان كوشتنا د رىكا خودى دا، و ب كيمكرنا بهرهمى دارقهسپ وميو ودان ودكاكان، يان خرابكرنا وان، ئەم دى ههوه جهريبينن. وتو مزگينيى ب كهيف وخوشيا دويماهيى ل دنيايى وئاخرهتى بده وان يين بيهن فرههسيى ل سهه قى چهندى دكهن. ئەوين ئەگه نهخوشيهك گههشتى ديترن: ئەم بهنيين خوديينه وملكى وينه، ئەم مه ب ريشه دهت، ويا وى بقت ئەو د گهل مه دكهت، و ئەم ب مرنى پاشى رابوونا بو جزادانى دى زقپينه نك وى. ئەو بينفروههين هه مهدهح دلوقانيهكا مهزن ژ خودى بو وان ههيه، و ئەو ئەون يين ل سهه رىكا راست. و ئەقه مزگينهكا ئاشكهرايه ب رهحمى بو وان كهسيين سههبرى ل سهه موصييهتى دكهن، موصييهتا ترسى و برسى، و كيمبوونا مالى وعه يالى، ونه مان و كيمبوونا فيقى ودهرامهتى..

كارى نهه

جيهاد و مشهختبوونا د رىكا خودى دا

د نايهتهكى دا خودايى مهزن سى رهنگين باشيان يين رهحم پى ب دهست مروقى شه دىين كوم دكهت، و دبىترت: ﴿إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَالَّذِينَ هَاجَرُوا وَجَاهَدُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ أُولَئِكَ يَرْجُونَ رَحْمَتَ اللَّهِ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَّحِيمٌ﴾ (البقرة: ٢١٨) هدى ئەون يين باوهرى ئيناي، و يين مشهختبووين، و جيهاد د رىكا خودى دا كرى، ئەو چاقهه پى رهحما خودينه.. و خودى گونهه ژيبرى دلوقانه،

مه‌عنا: ئەو ب قى كارى خۆل هيشيا هندينه كو خودى رحمتى ب وان ببهت، چونكى وان كاره‌كى وهسا كربه، ئەو هه‌ژى ره‌ما خودى ببن..

وباوه‌رى به‌رى نوكه مه به‌حس ژى كربوو، د خالا ئىكى دا، وه‌ردو كارين دى مشه‌ختبون وجيه‌پاه، ومشه‌ختبون ئەوه مرۆف ژ وى جهى ده‌ركه‌قت يى دوژمناتيا خودى لى دئيتته‌كرن، وقه‌ستا وى جهى بكه‌ت يى ئەو بشيت په‌رستنا خودى ب سه‌ربه‌ستى لى بكه‌ت، مه‌عنا: ئەو جهى مرۆف فيربويى، وصه‌برا خۆ داىى، وحه‌ز ژى كرى، به‌پىلت، وبچته جهه‌كى دى يى غه‌ريب ژ وى، بو هندی دا خودى ژى رازى بيت، وئقه‌ كاره‌كى ب ساناھى نينه ل سه‌ر نه‌فسا مرۆفى. وجيه‌پاد وهكى ژ ناھى ديار ئەوه ئەو خۆ بوه‌ستينت، ووى تشتى بكه‌ت يى نه‌فسا وى پى نه‌خۆش، كو شه‌ره، وچوونا جهين خه‌طه‌ره، بو هندی دا دينى خودى ب سه‌رپيخت، ئەقه‌ ژى كاره‌كى ب ساناھى نينه ل سه‌ر نه‌فسا مرۆفى، له‌و ئەو هه‌ردو كار خودانى هيتزاي ره‌ما خودى دكهن.

كارى ده‌هه‌

كرنا قه‌نجي

د نايه‌ته‌كى دا خودايى مه‌زن ديترت: ﴿إِنَّ رَحْمَتَ اللَّهِ قَرِيبٌ مِّنَ الْمُحْسِنِينَ﴾ (الأعراف: ۵۶) هندی ره‌ما خوديه ئەو يا نيتزيكه ژ قه‌نجيكاران.

وقه‌نجى ئەوه مرۆف د گه‌ل به‌نيين خودى يى قه‌نج بت، وان كاران بكه‌ت يين ئەو مفايى بو خۆ ژى ديبن، وقه‌نجيا مه‌زن ئەوه مرۆف وهسا په‌رستنا خودى بكه‌ت هه‌ر وهكى ئەو وى ديبنت، چونكى ئەگه‌ر ئەو خودى نه‌بينت ژى، خودى وى ديبنت.. وهكى پيغه‌مبه‌رى -سلاف لى بن- گوتى.

کاري يازدي

دانا نهفهقي د پکا خودي دا

د نايه ته کي دا خودايي مهزن به حسي هندهک نه عرابيان دکهت، مه دحین وان دکهت، و دبیترت: ﴿ وَمِنَ الْأَعْرَابِ مَنْ يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَيتَّخِذُ مَا يُنْفِقُ قُرْبًا عِنْدَ اللَّهِ وَصَلَوَاتِ الرَّسُولِ أَلَا إِنَّهَا قُرْبَةٌ لَهُمْ سَيَدْخِلُ اللَّهُ فِي رَحْمَتِهِ إِنْ اللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴾ (التوبة: ۹۹) يه عني: ژ نه عرابيان هندهک کهس هه نه باوهری ب خودي ورژا دویماهی دینن، و نهو تشیتن نهو د جیهادی و خیران دا دنه فقینن بو خو حسیب دکهن نیزیکي بو نک خودي، نهو خو ب دانا وان نهفقان، خو نیزیکي خودي دکهن، هه وهسا نهو وان دو عایان ژي یین پیغه مبهه بو وان دکهت، ده می نهو وان نهفقان ددهن، بو خو حسیب دکهن نیزیکي، و نهو ب خو وهسایه، نهو بو وان نیزیکیه.. خودي وان دني وان نیخته بن رهحما خو، دي رهحمي ب وان بهت و وان کهته د بهحشته دا، هندي خودییه گونه ه ژبیری دلوفانه.

کاري دوازي

يکینانا لیکهفتناه

نیک ژ وان کارین گهلهک ب خیر، یین کو دینه نه گهرا هندي کو خودي رهحمي پی ب مروقي بهت، پیکینانا وان مروقانه یین لیک دکهن، دلین وان ژیک دمینن، خودايي مهزن دبیترت: ﴿ إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ إِخْوَةٌ فَأَصْلِحُوا بَيْنَ

أَخَوِيكُمْ وَأَتَّقُوا اللَّهَ لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ ﴿١٠﴾ (الحجرات: ١٠) مهعنا: خودان باوهر
 برايین ئیکن، و براینی هندی دخوازت نهو لیکن نهکهن، ودرژی ئیک نهبن،
 وئهگهر هات و جارهکی نهقیانهک، یان شهر و لیککهفتنهک د ناقبهرا هندهک
 ژ وان دا پهیدا بوو، دقتیت هندهک ههبن وان پیک بینن، وئهگهر وان تهقوا
 خودی کر، وئهو ب قی کاری رابوون، خودی رحمی دی ب وان بهت.

کاری سنڌی

کۆمبوون

ومهخسهدا مه ب کۆمبوونی نهوه موسلمان ئیک بن، وریکی نهدهنه
 خیلافی کو ریژین وان ژیک جودا بکته، وئهو ل سهر گهلهک کۆم ودهستهکان
 لیکهه بین، د ئایهتی دا خودایی مهزن بهحسی ژیکجودابوونا مروقان دکته،
 و دیبیرت: ﴿ وَلَوْ شَاءَ رَبُّكَ لَجَعَلَ النَّاسَ أُمَّةً وَاحِدَةً وَلَا يَزَالُونَ مُخْتَلِفِينَ ﴾ (هود: ١١٨-١١٩) نهگهر خودایی ته قیابا دا وان ههمیان
 کهته ئیک دین وئیک مللهت، بهلی حیکمهتا وی نهو خواستییه نهو ژیک جودا
 بین، وبمینن ژیک جودا، نهو تی نهبن بین وی رحم پی بری.. یهعنی: نهوین
 وی رحم پی بری، وئهو هیژای رحما خو کرین، نهو ژیک جودا نابن، وخیلاف
 ریکا خو ل نک وان نابینت، وئهو دمینن گرتدای ب جماعهتی فه، و دویر
 ژ فرقه ودهستهکین ژیک جودابووی.

و د هه دیسهکی دا هاتییه: ﴿ الجماعة رحمة، والفرقة عذاب ﴾ یهعنی:

کۆمبوون رحمه، وژیک جودابوون عذابه.

کاري چارڊي

فهرمانا ب باشي و باشقهبرنا ر خرابي

ٺهوا ب عهريبي ديترتي: (الأمر بالمعروف، والنهي عن المنكر)، وٺهقه
ڙي ٺيڪ ڙ وان ڪارتن واجبه ل سهر مرڙقي موسلمان، ههر ٺيڪ ل دويڻ شيانا
خو، د ٺايه ته ڪي دا خودايي مهزن مهديين خودان باوهران دڪهت، ڙ بهر هندهڪ
ڪار وسالوڻه ٿين وان، ودبيرت:

﴿وَالْمُؤْمِنُونَ وَالْمُؤْمِنَاتُ بَعْضُهُمْ أَوْلِيَاءُ بَعْضُهُمْ بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَوْنَ
عَنِ الْمُنْكَرِ وَيُقِيمُونَ الصَّلَاةَ وَيُؤْتُونَ الزَّكَاةَ وَيُطِيعُونَ اللَّهَ وَرَسُولَهُ
أُولَئِكَ سَيَرْحَمُهُمُ اللَّهُ إِنَّ اللَّهَ عَزِيزٌ حَكِيمٌ﴾ (التوبة: ۷۱) يهعني: مير
وڙنين خودان باوهر فهرمانا ب باشي ل ٺيڪ و دو دڪهن، وبهري ٺيڪ و دو
ڙ خرابي ددهنه پاش، ونقيشان دڪهن، وزهڪاتي ددهن، وگوهداريا خودي
ويغهمبهري وي دڪهن، و ڙ بهر فان ڪاران خودي رهحمي دي ب وان بهت ووان
ڪهته د بههشتا خو دا.

ڙ ڙي ٺايه تي ٺاشڪهرا دبت ڪو ٺهوي فهرمانا ب باشي بڪهت، وپاشقهبرنا
ڙ خرابي بڪهت، ٺهو خو هيڙاي رهحما خودي دڪهت.

ٺهقه ٺهو ڪار بوون يين د قورناني دا هاتين، يين خوداني هيڙاي رهحما
خودي دڪهن، وهندهڪ ڪار د هديسان ڙي دا هاتينه، وٺهقه دي د پشڪا دووي
دا ٺينه ٺاشڪهرا ڪرن.

کاری نیکتی

ننتساب بو نوممهتا نیسلامتی

شهرهفا پالدان و ننتسابا بو نوممهتا نیسلامتی، یه عنی: مرؤف یی رازی بت
ئیک ژ نوممهتا موحه ممه دی بت، و کاره کتی وه سا بکته ئەف ننتسابه گۆتته که
دورست بت، ونه ب تنی تاخفتنا ئەزمانی بت، ئەو ئیک ژ مهزنترین ئەگه رانه
کو رحم ب مرؤفی بیته برن، پیغه مبهه - سلاش لی بن - د گۆتته که خو دا
دییژت: ﴿إِنَّ هَذِهِ أُمَّةٌ مَّرْحُومَةٌ، عَذَابَهَا بِأَيْدِيهَا﴾^(۱) یه عنی: ئەف نوممهته
نوممهته که رحم یا پی هاتیه برن، عهزابا وی ئەوه یا ئەو دئینته سه ری خو.
و ئەبوو یه علا ژ ئەبوو هورهیره ی قه دگوهیژت، دییژت: ئەف نوممهته نوممهته که
رحم یا پی هاتیه برن، چو عهزاب ل سه ر وی نینه، ئەو عهزاب تی نه بت یا
ئەو دئینته سه ری خو، گۆت: من گۆتی: چاوا ئەو عهزابی ب سه ر خو دا
دئینت؟ گۆت: وی گۆت: ما رۆژا شه ری (النهر) عهزاب نه بوو؟ ما رۆژا شه ری
(الجمل) عهزاب نه بوو؟ ما رۆژا شه ری (صفین) عهزاب نه بوو؟

(۱) ئبن ماجه ژ نه نه سی کو ری مالکی قه دگوهیژت.

کاري دوى

نوى ب رحيم بت

کو مروث رحمی ب خه لکی ببهت، ب تايبهتی نه گهر نهو مروثین مروثی
بيین نيژیک بن، يان مروثین پيتقی وههوجه بن، نهفه دبهته نه گهرا هندى کو
خودى ژى رحمی ب مروثی ببهت، پيغه مبهه -سلاف لى بن- دبيژت:
﴿الرَّاحِمُونَ يَرْحَمُهُمُ الرَّحْمَنُ، ارْحَمُوا مَنْ فِي الْأَرْضِ يَرْحَمْكُمْ مَنْ فِي السَّمَاءِ﴾^(۱)
يه عنى: نهوین رحمی ب خه لکی دهن، خودى رحمی پى دبهت، رحمی
ب وان ببهن بيین ل عهردى نهوئ ل عهسمانى دى رحمی ب ههوه بهت.

ونهو كهسى د گهل خه لکی يى دلرهق بت، ورهحمى ب وان نهبت، خودى
ژى رحمی پى نابهت، وهكى د وى ههديسى دا هاتى يا جهريرى كورى
عهبدللاهى فه دگوهيژت: ﴿لَا يَرْحَمُ اللَّهُ مَنْ لَا يَرْحَمُ النَّاسَ﴾ يه عنى: خودى
رحمی ب وى نابهت يى رحمی ب مروثان نهبت.

ونهبهس رحما د گهل مروثان مروثى هيژاى رحما خودى دكهت، بهلکی
خو رحما د گهل ههيوانهتی ژى، پيغه مبهه -سلاف لى بن- دبيژت: ﴿وَالشَّاءُ إِنْ
رَحِمْتَهَا رَحِمَكَ اللَّهُ﴾^(۲) يه عنى: بزنى نه گهر تو رحمی پى بهى، خودى دى
رحمی ب ته بهت.

(۱) نهحمه د ژ عهبدللاهى كورى عهمرى فه دگوهيژت.

(۲) نهحمه د ژ قورره يى موزهنى فه دگوهيژت.

کارى سڀني

دلفرههيا د کړبه و فروته و داخوازا حهقي دا

گهلهک جاران کړين و فروتن د بته نه گهرا هندى خودان دلتهنگ بيت،
وتبعه تي وي نه خوش بيت؛ چونکى هه ر ئيکى ژ هه ردووان يى دکرت ويى
د فروشت ههز دکهت پتر فايده ي بکهت، بهلى نه گه ر مروث نهو بت يى دلکه کى
فرهه ونه فسه کا خوش وتبعه ته کى باش هه بت، دهمى تشسته کى دکرت يان
د فروشت، يى دلفرهه بت، وړوى گهش بت، ومه صلحه تا کهسى بهرانبه ر ژ بير
نه کهت، وره حمى پى بيهت، وبه رى وي هه ما بهس ل هندى نه بت فايده ي ژى
بکهت، خودى ژى دى ره حمى پى بهت، وه کى د حه ديسه کى دا هاتى: ﴿رَحِمَ
اللّٰهُ رَجُلًا سَمَحًا إِذَا بَاعَ، وَإِذَا اشْتَرَى، وَإِذَا اقْتَضَى﴾^(۱) يه عنى: خودى ره حم
ب وي کهسى بريه، يان خودى ره حمى ب وي کهسى بيهت، يى سه هل و دلفرهه
بت دهمى د فروشت و دهمى دکرت، و دهمى داخوازا حه قى خو ژ ئيکى دکهت.
ونه فه سى حاله تن مروث تيدا خو حه ق ديونت، لهو ههز دکهت چى تشتى
نهو بکهت بو وي دورسته، بهلى خو د فان حاله تان ژى د قيت مروث دلفرهه ي
وسناهيى ژ بير نه کهت.

(۱) بوخارى ژ جابري کورى عبداللهه ي شه دگو هيتز.

کارِ جاری سهره‌دانا نساخان

ژ بهر وی حه‌دیسسی یا تیدا هاتی: ﴿مَنْ عَادَ مَرِيضًا حَاضٍ فِي الرَّحْمَةِ، فَإِذَا جَلَسَ عِنْدَهُ اسْتَنْقَعَ فِيهَا﴾^(۱) یه‌عنی: هه‌چی سهره‌دانا نساخه‌کی بدهت نه‌و دئی ده‌ته‌ناش ره‌حمی، قیجا نه‌گهر نه‌و ل نکوی روینشت نه‌و دئی ئیتته‌تی هالاندن. مه‌عنا: ره‌حم دئی وی هه‌می قه‌گرت. و دربوایه‌ته‌کا دی دا هاتیه: ﴿عائد المريض في مخرفة الجنة، فإذا جلس عنده غمرته الرحمة﴾^(۲) یه‌عنی: نه‌وی سهره‌دانا نساخی دکه‌ت د ریکه‌کی ژ ریکین به‌حشستی دایه، و نه‌گهر نه‌و ل نک وی روینشت ره‌حم دئی ب سهر وی دا ئیت.

وسهره‌دانا نساخی ب وان شهرت و توره‌یین شریعت پی هاتی، حه‌قه‌که ژ حه‌قین موسلمانان ل سهر برایی وی، و دقیت نه‌و ژ بیر نه‌که‌ت ده‌می نه‌و دجت سهره‌دانا نساخه‌کی بدهت: دو‌عایین خیری و سلامه‌تی بو وی بکه‌ت، و دله‌ی دله‌ی وی بدهت و سه‌برا وی بینت، ناخفتنین خیری بو بیترت، و سه‌ره‌دانا خو‌گه‌له‌ک درپژ نه‌که‌ت نه‌گهر بزانت نه‌و بو وی باش نینه.

(۱) نه‌حمه‌د قه‌دگو‌هیترت.

(۲) نه‌حمه‌د قه‌دگو‌هیترت.

کاري ڀنڊج

ڳوٺا خيڙي يان خو پڻ دهنگ ڪرڻ

ڙ بهر وي جهديسي يا تيدا هاتي: ﴿رحم الله عبدا قال فغنم، أو سكت
فسلم﴾^(۱) يهعني: خودي رهمي ب وي عهدي بهت يي ڳوٺنهڪا وهسا بيڙت
فايدهي ڙي بڪهت، يان خو بي دهنگ بڪهت وبمينت ب سلامهتي.
ئهو ڳوٺنا مروڻ ديڙت دڙيت هزرا خو تيدا بڪهت بهري بيڙن، وهه
جارهڪا وي زاني چو فايده د وي ڳوٺني دا نينه بلا ئهو وي نهبيڙت، ڦيجا پا
چاوايه نهگهر ئهو بزانت وي ناخفتني خرابي تيدا ههيه؟

کاري شهش

پاپونا ل شهشي بو ڪرنا عبيادهتي

پيغهمبر -سلاف لي بن- د ڳوٺنهڪا خو دا ديڙت: ﴿رَحِمَ اللهُ رَجُلًا قَامَ
مِنَ اللَّيْلِ فَصَلَّى، وَأَيَّقَطَ امْرَأَتَهُ، فَصَلَّتْ، فَإِنْ أَبَتْ نَضَحَ فِي وَجْهِهَا الْمَاءَ. وَرَحِمَ اللهُ
امْرَأَةً قَامَتْ مِنَ اللَّيْلِ فَصَلَّتْ، وَأَيَّقَطَ رَوْجَهَا، فَصَلَّى، فَإِنْ أْبَى نَضَحَتْ فِي
وَجْهِهِ الْمَاءَ﴾^(۲) يهعني: خودي رهمي ب وي زلامي بهت يي ب شهشي رابت
ونشيڙي بڪهت، وڙنڪا خو ڙي هشيبار بڪهت، دا نڦيڙي بڪهت، وئهگهر ئهو

(۱) ئهيو ئهشهبيخ ڙ ئهيو ئومامهي شهدگوهيڙت.

(۲) ئهحمده ونهسائي وئين ماجه ڙ ئهيو هورهيرهدي شهدگوهيڙن.

رانه‌بوو ئاشی ب سهر وچاقان دا بکته، و خودی رحمی ب وی ژنکی بیته یا ب شهفی رابت نقیژی بکته، وزه‌لامی خو ژی راکته دا نقیژی بکته، و نه‌گه‌ر رانه‌بوو ئاشی ب سهر وچاقین وی دا بکته.

ورابوونا ب شهف بو کرنا عیباده‌تی، خیره‌کا مه‌زن تیدا هه‌یه، و دپته نه‌گه‌را هندی مروث ژ غافلان نه‌ئیتته هژمارتن.

کاری حه‌فتی خودانه نازاکره

پیغه‌مبه‌ر -سلاف لی بن- د گوتنه‌کا خو دا دبیت: ﴿رَحِمَ اللهُ عَبْدًا كَانَتْ
لَاخِيهِ عِنْدَهُ مَظْلَمَةٌ فِي عَرَضٍ أَوْ مَالٍ، فَجَاءَهُ فَاسْتَحَلَّهُ قَبْلَ أَنْ يُؤَخَذَ وَلَيْسَ تَمَّ دِينَارٌ
وَلَا دِرْهَمٌ، فَإِنْ كَانَتْ لَهُ حَسَنَاتٌ أُخِذَ مِنْ حَسَنَاتِهِ، وَإِنْ لَمْ تَكُنْ لَهُ حَسَنَاتٌ حَمَلُوا
عَلَيْهِ مِنْ سَيِّئَاتِهِمْ﴾^(۱) یه‌عنی: خودی رحمی ب وی عه‌بدی بیته یی حه‌قه‌کی
برایه‌کی وی ل نک هه‌بت، به‌حسی وی کریت یان مالی وی خواریت، قیجا بیته
نک و خو پی بده‌ته نازاکرن، به‌ری ئه‌و بیته برن بو وی جهی یی نه‌ دینار نه
ده‌ره‌م ل ویری نه‌هه‌ی، قیجا نه‌گه‌ر وی هنده‌ک باشی هه‌بن دئ ژی ئینه
وهرگرتن، و نه‌گه‌ر چو باشی نه‌بن، گونه‌هین وان دئ بو وی ئینه‌دان.

و نه‌ف حه‌دیه‌سه هندی دگه‌هینت کو ئه‌و که‌سی هیشتا یی ساخ و د دنیا یی
بچت خو ب وی که‌سی بده‌ته نازاکرن یی وی زولمه‌ک لی کری، چ ئاخفتنه‌کا
سه‌قه‌ت د دهر حه‌قا وی و نامویسا وی دا گوت بت، یان ژی هنده‌ک مالی وی

(۱) ترمذی ژ ئه‌بوو هوره‌یره‌ی فه‌دگوه‌یتت.

خوار بت، ئەففى خودى دى رەحمى پى بەت، چونكى دەمى ئەو دچتە نك خودايى خو دى چت وگەردەنا وى يا ئازا، وبارى وى يى سئك، بەلى ئەوى بچتە نك خودى بىي وى خو ب خەلكى دابته ئازاكرن، ووان ھندەك حەق ل سەر وى ھەبن، ل ئاخەرتى حەقى وان دى ژ وى ئىتە ستاندىن، وچونكى ھنگى دىنار ودرەھەم نىنن ئەو بدەنە ئىك و دو، حسىب ب كاران دى ئىتە صافىكرن، پىش حەقى وان قە خىرتىن وى دى بو وان ئىنەدان، وئەگەر وى چو خىر نەمان، گونەھىن وان دى دەنە وى.

د حەدىسە كا دى دا پىغەمبەر -سلاڤ لى بن- دىبىرت: ﴿ الْمَفْلِسُ مِنْ أُمَّتِي مَنْ يَأْتِي يَوْمَ الْقِيَامَةِ بِصَلَاةٍ وَصِيَامٍ وَزَكَاةٍ، وَيَأْتِي وَقَدْ شَتَمَ هَذَا، وَسَفَكَ دَمَ هَذَا، وَآكَلَ مَالَ هَذَا، فَيُعْطَى هَذَا مِنْ حَسَنَاتِهِ، وَهَذَا مِنْ حَسَنَاتِهِ، فَإِنْ فَنِيَتْ حَسَنَاتُهُ قَبْلَ أَنْ يَقْضِيَ مَا عَلَيْهِ، أُحِذَ مِنْ خَطَايَاهُمْ، فَطُرِحَتْ عَلَيْهِ، وَطُرِحَ فِي النَّارِ ﴾^(۱) يەنى: بى موفلس ژ ئوممەتا من ئەوہ بى رۆژا قىامەتى دئىت و نثىش و رۆژى وزەكات بىن ھەبن، دئىت و خەبەر بىن گۆتىنە فى، و خوبنا فى يا رىتى، و مالى فى بى خوارى، قىجا ھندەك ژ باشىين وى دى دەنە فى، و ھندەكان دى دەنە فى، حەتا ئەگەر باشىين وى نەمان بەرى حەقى خەلكى ژ سەر رابىت، دى ھندەك ژ گونەھىن وان دەنە وى، حەتا ئەو دئىتە ھاڧىتن د ئاگرى دا.

كارى ھەشتە

كنا چار راکەمنا ھەرى نقتا ئىقارى

عەبدللاھى كورى عومەرى دىبىرت: پىغەمبەرى -سلاڤ لى بن- گۆت: ﴿ رَحِمَ اللهُ امْرَأً صَلَّى قَبْلَ الْعَصْرِ أَرْبَعًا ﴾ يەنى: خودى رەحمى ب وى مرۆڧى

(۱) موسلم قەدگۆھىزت.

ببته یی بهری نثیژا ئیشاری چار رکاعه‌تان بکته^(۱). وههر چه‌نده کرنا سوننه‌تان بهری نثیژا ئیشاری نه ژ ره‌واتبانه ژی به‌لی کرنا وان و ب تایبه‌تی کرنا چار رکاعه‌تان (دو سوننه‌تان) خیره‌کا مه‌زن تیدا هه‌یه، ومه گوت: ئه‌و نه ژ ره‌واتبانه، چونکی ئه‌وی ئه‌ف هه‌دیسه ریوایه‌ت کری، کو عه‌بدللاهی کورئ عومه‌ریه، وی ب خو هه‌رده‌م ئه‌ف هه‌ر چار رکاعه‌ته نه‌دکرن، دا ئاشکه‌را ببته کو ئه‌و نه ژ ره‌واتبانه.

ئیمامی غه‌زالی دبیژت: سوننه‌ته‌کا گه‌له‌کا (موئه‌ککه‌ده) مروّف فان هه‌ر چار رکاعه‌تان بکته، بو هندئ دا دو‌عایی پیغه‌مبه‌ری -سلاّف لی بن- ژئ بگرت.

کاری نه‌هی

تراشینا سه‌ری ل ده‌می حه‌جی و عومری

عه‌بدللاهی کورئ عومه‌ری دبیژت: پیغه‌مبه‌ری -سلاّف لی بن- گوت: ﴿اللَّهُمَّ ارْحَمِ الْمَخْلُوقِينَ﴾ یه‌عنی: یا ره‌بیی تو ره‌حمی ب وان ببه‌ی بین سه‌رین خو دتراشن، ومه‌خسه‌د پی ل ده‌می حه‌جییه، پشتی ئه‌و ژ طه‌وافی وسه‌عیی خلاس دبن، یا باش ئه‌وه بو زه‌لامی هنگی سه‌ری خو هه‌میی بتراشت (صفر بکته)، گوتن: ویی سه‌ری خو کورت ژی بکته؟ گوت: وی گوت: ﴿اللَّهُمَّ ارْحَمِ الْمَخْلُوقِينَ﴾ دو جاران یان سی جاران، پاشی گوت: ﴿وَالْمُقَصِّرِينَ﴾ ویی کورت ژی بکته^(۲).

(۱) موسلم فه‌دگوه‌یزت.

(۲) بوخاری و موسلم فه‌دگوه‌یزن.

مه‌عنا: پيغه‌مبه‌ری -سلاڤ لى بن- سى جاران دو‌عايا ره‌حمى بو وى كه‌سى كړيه يى سه‌رى خو هه‌مبى بتراشت، و جاره‌كې بو وى يى سه‌رى خو كورت بكه‌ت. تشتى هندی دگه‌هينت كو هه‌ردو ددورستن به‌لى تراشين ب خيتره.

کارى ده‌ه

پوينشته ل ديوانخانه‌يا زکرى و علمى

پيغه‌مبه‌ر -سلاڤ لى بن- د گوتنه‌كا خو دا ديترت: ﴿ مَا اجْتَمَعَ قَوْمٌ فِي بَيْتٍ مِنْ بُيُوتِ اللَّهِ، يَتْلُونَ كِتَابَ اللَّهِ، وَيَتَدَارَسُونَهُ بَيْنَهُمْ، إِلَّا نَزَلَتْ عَلَيْهِمُ السَّكِينَةُ، وَعَشِيَتْهُمْ الرَّحْمَةُ، وَحَفَّتْهُمُ الْمَلَائِكَةُ، وَذَكَرَهُمُ اللَّهُ فِيمَنْ عِنْدَهُ ﴾^(۱) به‌عنى: هه‌ر كومه‌كا ل ماه‌ك ژ مالين خودى پوينته خوارى، كيتابا خودى بخوين، و نيشا نيك و دو بدن، سه‌كينه‌ت و ره‌حم دى ب سه‌ر وان دا نيتته خوارى، و ملياكه‌ت دى ل دور وان بن، و خودى به‌حسى وان دى ل نكوان كه‌ت يين ل نك وى.

و ژ قى هه‌ديسى دنيته و ه‌رگرتن كو يا باشر نه‌وه كومبون و پوينستن بو خواندن و شه‌رح‌كرن و خو فيركرنا قورئانى ل مزگه‌فتى ب خيتره ژ جهه‌كى دى، و د هه‌ديسه‌كى دا هاتيه موعاوه‌يه -خودى ژى رازى بت- ديترت: جاره‌كې پيغه‌مبه‌ر -سلاڤ لى بن- دهركه‌فته نك هنده‌ك سه‌حايين خو ل مزگه‌فتى دروينشتى بو، گوتى: بوچى هوين ل قيى پوينشتينه؟ وان گوت: نه‌م يين پوينشتين زكرى خودى دكه‌ين، وحه‌مدا وى دكه‌ين كو وى به‌رى مه‌ دايه نيسلامى، وى گوت: ب خودى هوين ژ به‌ر هندی پوينشتينه؟ وان گوت: به‌لى،

(۱) ترمذى ژ نه‌بوو هوره‌يره‌ى فه‌دگوهيتز.

ئينا وى گوت: ﴿أما أني لم أستحلفكم لثمة لكم، إنه أتاني جبريل، فأخبرني أن الله تعالى يُباهي بكم الملائكة﴾^(۱) يه‌ئى: من هوين نه‌دانه سويندى چونكى من باوهرى ب گوتنا هه‌وه نينه، به‌لى جبريل هاته‌نك من وگوتنه من كو خودى شانازى ب هه‌وه دبه‌ت ل نك ملياكة‌تان.

و د‌ه‌ديسه‌كا دى يا دريژ دا هاتيه^(۲) كو خودى هنده‌ك ملياكة‌ت هه‌نه فرى دكه‌ته د ريكان دا، وئو ل ديوانخانه‌يىن زكرى دگه‌ريىن، قىجا ده‌مى‌ئو هنده‌ك ژ (ئه‌هلى زكرى) دبينن گازی دكه‌ن: وهرن، ئه‌فه ئه‌ون يىن هوين لى دگه‌ريىن، قىجا ئه‌و په‌رىن خو دده‌نه ئيك و ل دۆر وان دزقرن هه‌تا دگه‌هنه عه‌سمانى، خودى دبيژته وان ملياكة‌تان: هه‌وه چاوا عه‌بدىن من ديتن؟ ئه‌و دبيژن: وان ته‌سبيحا ته دكر و زكرى ته دكر، وحه‌مدا ته دكر، خودى دبيژتى: ما وان ئه‌ز ديتيمه؟ ئه‌و دبيژن: نه‌خير، ئه‌و دبيژت: پا دا چاوا بت ئه‌گه‌ر وان ئه‌ز ديتبام؟ ئه‌و دبيژن: ئه‌و دا پتر عيباده‌تى ته كه‌ن. خودى دبيژتى: وئو داخوازا چ ژ من دكه‌ن؟ ملياكة‌ت دى بيژنى: ئه‌ز داخوازا به‌حه‌شتى ژ ته دكه‌ن، ئه‌و دبيژت: ما وان ئه‌و ديتيه؟ دبيژن: نه‌خير، خودى دبيژت: پا دا چاوا بت ئه‌گه‌ر وان ئه‌و ديتبا؟ ئه‌و دبيژن: ئه‌و دا پتر داخوازا وى ژ ته كه‌ن. و خودى دبيژتى: وئو دخوازان ئه‌ز وان ژ چ تشتى بپارىزم؟ ئه‌و دبيژن: ژ جه‌هنه‌مى، خودى دبيژت: ما وان ئه‌و ديتيه؟ ئه‌و دبيژن: نه‌خير، ئه‌و دبيژت: پا دا چاوا بت ئه‌گه‌ر وان ئه‌و ديتبا؟ ئه‌و دبيژن: ئه‌و دا پتر داخوازي ژ ته كه‌ن كو تو وان ژى بپارىزى، خودى دبيژت: هوين شاهد بن كو من گه‌نه‌هين وان غه‌فراندىن، ملياكة‌ته‌ك دى بيژت: يا ره‌بى، فلان كه‌س ژى يى د ناڤ وان دا وئو نه

(۱) موسلم فه‌دگوه‌يىت.

(۲) ئه‌وا بوخارى وموسلم ژ ئه‌بوو هوره‌يره‌ى فه‌دگوه‌يىن.

ژ وانه، بۆ کاره کۆن خۆ ئهو یخ هاتیه نک وان، خودی دئی بیژتی: ئهو ئهون یین ل نک وان ژ ی روینت شهقائی نابینت.

وئەش هه‌دیه‌ گه‌شتیه‌، به‌حسێ مزگه‌فتی ب تابه‌تی ناکه‌ت، و به‌حسێ خواندنا قورئانی ژ ناکه‌ت، و به‌حسێ وان ب تنی ژ ناکه‌ت یین زکری دکهن، به‌لی گومان تیدا نینه‌ روینشتنا ل مزگه‌فتی بت، و بۆ خواندنا قورئانی وشه‌رحکرا وی بت، ئەشه ژ هه‌می جه‌پین دی و زکری دی باشتره‌.

کاری یازی

ئهوێ گه‌له‌ک حمدا خودی بکه‌ن

چ گه‌له‌ک جار ان بیژت: (الحمد لله) کو ئەشه ژ وانزکرانه یین ترازا مروفتی تژی خیر دکه‌ت، یان ژ بیژت: (الحمد لله کثیرا)، پیغه‌مبه‌ر - سلاط لی بن - د گۆتته‌کا خۆ دا دبیزت: ﴿ قال رجل: الحمد لله کثیراً، فأعظمها الملك أن یکتبها، فراجع فیها ربه عز وجل فقال الله تعالی: اکتبوها لعبدی رحمتی کثیراً ﴾^(۱) یه‌عنی: زه‌لامه‌کی گۆت: (الحمد لله کثیرا) ئینا ئه‌و ل به‌ر ملیاکه‌تی مه‌زن بوو نه‌زانی چاوا بنقیست، له‌و وی پسپارا وی ژ خودایی خۆ کر، وی گۆتی: وی بۆ عه‌بدی من بنقیسن ره‌حما من یا مه‌زنه‌.

(۱) طه‌ربه‌رانی ژ ئه‌بوو سه‌عیدی شه‌ده‌گوه‌یزت.

کاری دوازی

نوی داخوازا رازیبونا خودی دکته

مهزنترین ریک بو د دستفه ئینانا رهحما خودی ئهوه، مروث وی کاری بکته، یان وی گوتنی بیژت، یا رازیبونا خودی تیدا بت، وپیخه مهت رازیبونا خودی ئهوه د خه ما هندی نه بت کهسهک ژنی عیجز بت یان نه.. وقی چندی دین هه می دکهفته د بن دا، پیغه مبهه -سلاف لی بن- دبیزت: ﴿إِنَّ الْعَبْدَ لَيَتَمَسُّ مَرْصَاةَ اللَّهِ وَلَا يَزَالُ بِذَلِكَ، فَيَقُولُ اللَّهُ ﷻ لِحَبْرِيلَ: إِنَّ فُلَانًا عَبْدِي يَلْتَمَسُ أَنْ يُرَضِّيَنِي، أَلَا وَإِنَّ رَحْمَتِي عَلَيْهِ. فَيَقُولُ حَبْرِيْلُ: رَحْمَةُ اللَّهِ عَلَى فُلَانٍ. وَيَقُولُهَا حَمَلَةُ الْعَرْشِ وَيَقُولُهَا مَنْ حَوْهُمْ، حَتَّى يَقُولَهَا أَهْلُ السَّمَوَاتِ السَّبْعِ، ثُمَّ مَهْبِطٌ لَهُ إِلَى الْأَرْضِ﴾^(۱) به عنی: عهبدی مینت رازیبونا خودی خوازت، قیجا خودی دی بیژته جبریلی: عهبدی من فلان داخوازا رازیبونا من دکته، رهحما من ل سهه ویهه، قیجا جبریل دی بیژت: رهحما خودی ل سهه فلانیه، وهلگرتن عهرشی وئهوین ل دورین وان ژنی وه بیژن، هه تا خهلکی ههه ههه عهسمانان وی دبیزن، پاشی ئهوه بو وی ل عهردی دئیتته دانان.

کاری سبزی

ترسا ژ خودی

د حه دیسه کنی دا پیغه مبهه سلاف لی بن سهه هاتیا زه لامه کی ژ ئومه ته کا بهری مه بو مه فه دگوهیژت، و دبیزت: ﴿د ناث هنده کین بهری ههوه دا

(۱) ئهحمه د ژ ئهویانی فه دگوهیژت.

زهلامهك هه‌بوو خودی مال دابویی، ده‌می كه‌فتیه به‌ر مرنی وی گۆته كورین
 خۆ: گه‌لی كورین من، ئەز چ باب بووم بۆ هه‌وه؟ وان گۆتی: تو باشترین باب
 بوو بۆ مه، وی گۆتی: پانی خیره‌كا ب تنی ژى من نه‌كریه، قیجا ئەگه‌ر ئەز
 مرم، هوین كه‌له‌خى من بسوزن، پاشی خولیا من به‌یرن، و ل رۆژە‌كا هه‌ر‌ه‌با
 بده‌نه‌ باى، وان وه‌ كر، ئینا خودی ئەو كۆم كره‌ شه، وگۆتی: بوچی ته‌ وه‌ كر؟
 وی گۆت: یا ره‌بى ژ ترسین ته‌ دا، ئینا خودی ب ره‌ما خۆ د گه‌ل كر^(١).
 وزانایین هه‌دیسى ئەف هه‌دیسه‌ ل بن باب‌ه‌تی: (ترسا ژ خودی) ئینایه
 وشه‌گوه‌استیه، مه‌عنا: ترسا ژ خودی دبه‌ته‌ ئەگه‌را ره‌م پى برنی.

كارى چارى

پوینشتنا ل مزگه‌فتی

یه‌عنى: مرۆف ژ وان كه‌سان بت یین پوینشتن و‌رابوونا وی ل مزگه‌فتان
 بت، ژ زه‌لامین مزگه‌فتی بت، و‌به‌ری نوکه‌ مه‌ ئاشكه‌را كرسو كو ئەوی بۆ
 خواندنا قورئانی یان زكری خودی ل مزگه‌فتی پوینت، ئەو ره‌ما خودی
 ب ده‌ست خۆ دئیتخت، و دهنده‌ك هه‌دیسین دی دا هاتیه‌ كو هه‌چی ژ وان
 كه‌سان بت یین ل مزگه‌فتی دروینت، دی ره‌م پى ئیته‌برن، ژ وان ئەو هه‌دیس
 یا ئەبوو هوره‌یره‌ ژ پیتغه‌مبه‌ری -سلاش لی بن- شه‌دگوه‌یزت، و‌تیدا هاتیه‌:
 ﴿جَلِيسُ الْمَسْجِدِ عَلَى ثَلَاثِ خِصَالٍ: أَحِ مُسْتَفَادٍ، أَوْ كَلِمَةٍ مُحْكَمَةٍ، أَوْ رَحْمَةٍ
 مُنْتَظَرَةٍ﴾^(٢) یه‌عنى: ئەوی ل مزگه‌فتی دروینت ل سه‌ر ئیک ژ سى سالۆخه‌تانه‌:

(١) بوخاری و‌موسلم ژ ئەبوو سه‌عیدی شه‌دگوه‌یزن.

(٢) عه‌بدللاه‌ی كورئ ئیمام ئەحمه‌دی شه‌دگوه‌یزت.

برایه‌کی نهُو مفايه‌کی ژئ بکه‌ت، یان گۆتته‌کا موکم یا وی گوھ لئ ببت، یان ره‌حمه‌کا نهُو چاقه‌پړئ.

ومه‌خسه‌د ب ره‌حما نهُو چاقه‌پړئ، نهُو ره‌حمه یا خودئ ب وی دبه‌ت..

کارۍ یازئ گۆهدارۍ و به‌لاکړنا حه‌دیساه

جوبه‌پړئ کورئ موطعمی ژ پیغه‌مبه‌ری -سلاف لئ بن- شه‌دگوه‌یتز کو وی ل روژا ژ حه‌جا خاترخواستنئ گۆت: ﴿رَحِمَ اللهُ مَنْ سَمِعَ مَقَالَتي الْيَوْمَ فَوَعَاها﴾^(۱) یه‌عنی: خودئ ره‌حمئ ب وی ببه‌ت یئ نهُو گوهئ خو بدته گۆتتا من، وتئ بگه‌هت.

و د ربوايه‌ته‌کا دی دا هاتیه: ﴿رَحِمَ اللهُ مَنْ سَمِعَ مِنْي حَدِيثًا فَبَلَّغَهُ كَمَا سَمِعَهُ، فَرُبَّ مَبْلَغٍ أَوْعَى لَهْ مِنْ سَامِعٍ﴾^(۲) یه‌عنی: خودئ ره‌حمئ ب وی ببه‌ت یئ حه‌دیسه‌کی ژ من گوھ لئ ببت، ووه‌سا وئ بگه‌هینت وه‌کی وی گوھ لئ بووی، چونکی دبت ئیکئ حه‌دیس بگه‌هتئ پتر ژ وی تئ بگه‌هت یئ گوھ لئ بووی.

وئف هه‌ردو حه‌دیسه هندی دگه‌هینن کو پیغه‌مبه‌ری سلاف لئ بن دوعایا ره‌حمئ بو وی که‌سی کره‌ه یئ گوھ ل حه‌دیسا وی بووی، وئهو ب دورستی گه‌هانديه هنده‌کین دی یین گوھ لئ نه‌بووی.

(۱) حاکم شه‌دگوه‌یتز.

(۲) ئبن حبان ژ ئبن مه‌سعودی شه‌دگوه‌یتز.